

Vânturelul de seară trebuie salvat! – protecția speciei în Câmpia de Vest

Vânturelul de seară este o pasăre răpitoare a cărei hrană este alcătuit din insecte și rozători de talie mică. Are o răspândire orientală cu cartierele de iernare în Africa. Limita vestică a ariei de reproducere în Europa este Câmpia de Vest și estul Ungariei. Datorită regresului numeric din ultimii ani, efectivul transilvănean dispăruse aproape în întregime, după datele și recensămintele recente efectuate de noi din perioada 1998 – 2003. Populația din România (estimată la 200-600 perechi) s-a fragmentat în două regiuni distincte: sud-estul țării și Câmpia de Vest.

Această specie, ocrotită prin legile țării și convențiile internaționale, nu-și construiește cuib propriu, cuibărește cu precădere colonial în colonii de cioară de semănătură. Începând cu anul 1998 urmărim dinamica populației din Câmpia de Vest. În urma acestor studii au fost identificate cele mai evidente factori de periclitate: diminuarea coloniilor mari, dispariția celor mici și fragmentarea populației, toate acestea afectând succesul de reproducere. Astfel am sesizat dispariția totală a patru colonii mai însemnante din județele Bihor și Arad (12-35 perechi) și destrămarea în perechi solitare a majorității coloniilor mai răzlețe de câteva perechi. Ca un exemplu putem aminti colonia de la Livada de Bihor, care conținea în anul 1998 un număr de 27-30 perechi, mai apoi în 1999 un număr de cca 18-20, în 2000 numărul perechilor nu depășea 10-12, din 2001 nu dispunem de date exacte, mai apoi în 2002 avem cunoștință despre cuibăritul a 3-6 perechi, iar în 2003 doar de o singură pereche. Problema cea mai gravă constituie dispariția condițiilor de cuibărit, cauzată de campaniile de combatere a ciorilor - considerați dăunători -, prin împușcarea păsărilor, doborârea cuiburilor și tăierea copacilor.

Astfel, era necesar lansarea acestui proiect, finanțat de Fundația pentru Parteneriat - Miercurea Ciuc. După primele luni am identificat mai multe colonii, dintre care am ales patru - câte două în județele Arad și Bihor - cu potențial superior, pentru a le propune ca arie protejată. Pentru a spori succesul de cuibărit, am început instalarea cuiburilor artificiale. Vom încerca popularizarea speciei și schimbarea atitudinii negative ale localnicilor prin editarea unui pliant și a unei autocolant, publicarea câtorva articole în presa scrisă, organizarea de proiecții de diapozitive în școlile localităților țintă, amplasarea unor panouri informative.

Continuitatea programului va consta în desfășurarea activităților similare în județele Satu Mare și Timiș.

Nagy Attila

Tabăra ornitologică de la Sic

Tabăra ornitologică din M-ții Gurghiului cu un trecut de 10 ani (1993-2002) ne-a oferit suficiente date referitoare la păsările din aceea zonă. Începând cu acest an ne-am desemnat un nou punct de observare și inelare a păsărilor clocitoare și migratoare în zona deluroasă. Tabăra a fost amplasată într-o vale din apropierea comunei Sic (județul Cluj). Locul este caracterizat de un stufăriș întins cu ochiuri de apă.

Rezultatele inelărilor în cursul taberei între 4 august și 20 septembrie 2003 sunt promițătoare, astfel din cele 3056 de păsări inelate cele mai numeroase au fost: rândunica (1444 ex.), lăcarul de stuf (417) și lăcarul mic (195). Cele 111 de pițigoii de stuf prinse au fost o surpriză pentru toți. Dintre speciile mai interesante capturate în cursul taberei amintim: gușă vânătă (2), ciuș (2), cărstel de baltă (9) și creșteț cenușiu (3). Au participat în total 28 de oameni. Datorită succesului din acest an, dorim să organizăm tabăra și anul viitor, unde vă așteptăm cu drag.

Pap Péter László

Cuibăritul târziu la lăstuni de casă

În data de 8 septembrie împreună cu colegii Gyékény G. și Doroșencu A. la autogara din orașul Măcin (jud. Tulcea) am observat trei perechi de lăstuni de casă care hrăneau puii în cuiburile amplasate sub strașina clădirii. Puii proveneau probabil din a treia pontă sau din pontă de înlocuire și erau acoperiți deja cu pene. Considerăm interesantă această observație, datorită faptului, că luna septembrie este perioada în care această specie migrează deja spre cartierele de iernare.

Daróczy J. Szilárd

Întâlnire CITES

Între 25-27 august, la Tg.-Mureș Grupul Milvus a găzduit constituirea Grupului de Lucru CITES a rețelei de ONG CEEWEB (Central and Eastern European Working Group for the Enhancement of Biodiversity). Obiectivul Grupului de Lucru CITES este facilitarea implementării convenției de la Washington (Convenția privind comerțul internațional cu specii sălbatice de faună și floră pe cale de dispariție) în țările din regiune, împreună cu legile specifice naționale și europene. În cursul întâlnirii membrii fondatori din Bulgaria, Polonia, Republica Slovacă, România și Ungaria au pregătit programul de lucru pe termen mediu, s-au înțeles asupra regulilor de funcționare și au ales conducătorul grupului.

Acvilă de câmp în captivitate la Codlea

La sfârșitul lunii iunie Grupul Milvus a fost informat de către o persoană din Brașov despre existența în captivitate a unei acvile de câmp în localitatea Codlea.

După ce am intrat în posesia unor informații mai detaliate referitoare la această pasăre, în scurt timp, colegii noștri Zeitz R. și Ionescu D. T. s-au dus la fața locului să se convingă de credibilitatea informației primite.

Această deplasare a confirmat cu certitudine că pasărea aflată în captivitate este într-adevăr un exemplar subadult de patru ani de acvilă de câmp.

Ca un pas următor, în termen scurt am luat legătura cu IPM Mureș, IPM Brașov, Garda de Mediu Brașov și cu Direcția pentru Protecția și Conservarea Biodiversității, Ariilor Protejate și Monumentelor Naturii.

În data de 9 iulie, mai mulți membrii ai Grupului Milvus s-au deplasat la Brașov, de unde împreună cu reprezentanții oficialităților or amintite și a presei ne-am dus în Codlea la casa unde era ținută acvila, însoțit de un ofițer al poliției locale. Aducând la cunoștința "proprietarului acvilei" faptul pentru care l-am căutat și scopul nostru de a confisca pasărea, acesta nu s-a opus. În urma discuțiilor, deținătorul a servit cu detalii privind proveniența și modul de dobândire a păsării. El a dat dovadă de un simț strategic foarte bun și cu tactici foarte convingătoare (precum că el a reușit să salveze printr-un sacrificiu mare această pasăre...) a convins presa să fie mediatizat ca o persoană binevoitoare, demn de aplaudat. După părerea noastră faptele săvârșite nu pot fi considerate pozitive, deoarece pe lângă încălcarea evidentă a legii, acest caz conferă un precedent nefavorabil în cazul eventualelor delictelor asemănătoare depistate în viitor.

Pasul următor a fost întocmirea proceselor verbale privind confiscarea și luarea în custodie a acvilei de către Grupul Milvus, după care am transportat pasărea la Târgu-Mureș.

Timp de două zile, acvila a fost ținută într-o cușcă mobilă, mai apoi într-una cu încăpere mai mare, amenajată corespunzător.

Înainte de introducerea în volieră, a fost examinată starea și condiția generală a păsării, care a fost apreciată bună. În noua locuință, acvila a cercetat împrejurimea, după care a trecut la consumarea hranei oferite.

Acțiunea noastră a fost mediatizată de către posturile de televiziune Antena 1, PRO TV, un post local din Brașov, mai apoi pe către MTV1 și MTV2 (posturi din Ungaria).

Datorită lipsei de informații suficiente privind comportamentul acvilei, capabilitatea și modul de rehabilitare, respectiv a acțiunilor care vor urma, în faza actuală, încă nu ne putem pronunța în legătură cu viitorului păsării.

Daróczy J. Szilárd

Ciocîntors și cătăligă cuibărind în centrul Transilvaniei

Interiorul arcului Carpatic este în general mai sărac în păsări de apă cuibăritoare decât alte zone ale țării. Multe specii legate de apă lipsesc total, iar altele cuibăresc foarte rar în această zonă. Dintre cele care lipseau, fac parte ciocîntorsul și cătăliga, cuibăritul cărora nu a fost semnalat încă în Transilvania¹.

În 13 iulie 2003 la eleșteele de la Cipău (jud. Mureș) împreună cu Daróczi Sz., Ölvedi Sz. și Vágási Cs. am observat o pereche de ciocîntors cu trei pui lângă malul lacului care se află în apropierea

șoselei internaționale. Pe același lac am observat și min. 5 exemplare de cătăligă, dintre care două perechi - de care ne-am apropiat - se comportau teritorial, zburând deasupra noastră, emitând sunete de alarmă. Apariția noilor specii cuibăritoare în regiune se datorează probabil secetei, din cauza căreia nivelul apei în lac a fost foarte scăzut. În eleșteu s-a format o insulă mai mare cu vegetație și mai multe insule mici fără vegetație. Cu toate acestea perechea de ciocîntorși își conducea puii nezburați lângă o peninsulă cu vegetație.

Ne-am întors în data de 17 iulie cu Belényessy S., Kelemen A.M., Ölvedi Sz., Páczai

Ö.N. și am reușit să prindem și să inelăm 2 din cei 3 pui de ciocîntorși. Al treilea, deși nu părea mai dezvoltat decât frații săi, a zburat. Deplasându-ne pe malul lacului pe o insulă cu noroi fără vegetație am observat 4 pui de cătăligă nezburați. Neavând voie să intrăm pe insule nu am putut verifica dacă celălalte perechi de cătăligă au pui sau nu. În aceeași zi la eleșteele de la Iernut am observat o pereche de cătăligă într-un loc adecvat cuibăritului.

Papp Tamás

1. Munteanu, D., Papadopol, A., Weber, P. 1994. Atlasul provizoriu al păsărilor clocitoare din România. Publ. S.O.R. 2, Mediaș

Cuibăritul ferestrașului mare în România

În decursul anului 2002 a fost observată în mai multe rânduri o pereche de ferestraș mare în Defileul Mureșului, iar în anul 2003 două femele staționau timp mai îndelungat în această zonă. În data de 1 august 2003, cu ocazia unei ieșiri pe teren în defileu, pe râul Mureș am identificat o femelă adultă de ferestraș mare cu 8 juvenili în penaj complet dar nezburați, între localitățile Sălard și Răstolița. După trei zile ne-am întors în acest loc împreună cu mai mulți colegi și am făcut un scurt film și mai multe fotografii doveditoare privind cuibăritul cert a speciei în zonă.

Considerăm demn de menționat observația noastră, datorită faptului, că specia este cunoscută la noi doar ca oaspete de iarnă. Date privind reproducerea

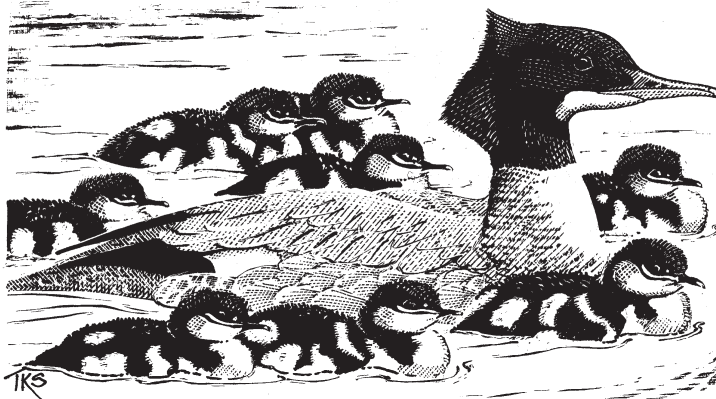
speciei în România provin de la începutul secolului XX.

Observații referitoare la cuibăritul speciei în țară datează din 10 iulie 1901, când Kiderlen W. a împușcat o femelă adultă și a văzut un "pâlc" de pui nezburați la Gura Dranovului. Tot în acest loc la data de 11 iulie 1901 Dombrowski R. a împușcat un mascul în penaj complet de vară. În primăvara anului 1908-1909 Dombrowski împreună cu

mai mulți vânători au observat mai multe perechi pe ostroavele Dunării, Strâmbu Mare și Usunada, iar în iulie au fost văzuți de repetate ori pui zburători; cuibărit probabil, însă fără pontă și boboci colectați¹.

Komáromi István
Miholcsa Tamás

1. Lintia, D. 1955. Păsările din R.P.R. Vol. III.

Tratat de agricultură ecologică sau „cum să otrăvești păsări”

În anul 2001 a apărut în Editura Academiei Române cartea „Tratat de Zoologie Agricolă, vol. V.” sub redacția T. Perju și I. Ghizdavu.

Cu toate că în prefață se afirmă că „*Inginerii agronomi și horticoli trebuie să dovedească efectiv că practică o agricultură ecologică...*” există un capitol în care se vorbește de păsările dăunătoare agriculturii, scris de domnul Dimitrie Radu pe care cred că, fără nici o exagerare, îl putem include printre pionierii ornitologiei moderne românești.

De aceea capitolul ma surprins chiar de la început prin împărțirea păsărilor în dăunătoare și folositoare, dar continuând lectura am văzut că acest lucru este cel mai puțin grav în comparație cu ce urma. Nici includerea genului *Passer* în familia *Ploceidae* nu am considerat-o o greșală așa de mare sau măcar nu una care să

aibă urmări, în afară de eventuala folosire a sistemicii vechi în referatul vreunui student.

Adevăratul șoc a apărut la citirea sfatului adresat viitorilor specialiști din fermele ecologice de a folosi momeli otrăvite pentru a omorii vrăbiile care sunt considerate, de către autor ca mari distrugătoare de cereale. Astfel domnul Radu sfătuiește atragerea păsărilor la hrănitore cu ajutorul cerealelor neotrăvite după care se vor administra așa numitele momeli otrăvite. Autorul continuă prin a sfătui, pe cei care vor aplica acest procedeu, ca “*după câteva zile de otrăvire, să se administreze din nou hrană netratată pentru a restabili încrederea păsărilor care au supraviețuit și pentru atragerea noilor venite*”, după care otrăvirea se repetă.

De fapt aceste sfaturi, pe lângă îndemnul de a încălca legile de mediu, în special ordonanța 236/2000, respectiv Legea 462/2001 în a căror anexă 6. se interzice pentru capturarea și uciderea animalelor „*folosirea de otrăvuri și momeli otrăvite...*”, precum și a Legii 13/1993 prin care România ratifică Convenția de la Berna, duc și la convingerea că domnul Dimitrie Radu nu a hrănit niciodată păsări în timpul iernii. Dacă ar fi făcut-o ar fi constatat că iarna, la hrănitore vin pe lângă vrăbii și specii pe care autorul le consideră folositoare iar efectul momelilor otrăvite va fi același și pentru aceste păsări.

Pentru vrabia spaniolă una dintre modalitățile de distrugere a populațiilor, descrise de autor, este cea de dărâmare a cuiburilor cu ajutorul unor prăjini lungi

sau cu jetul unor pompe de apă. Acest procedeu poate fi utilizat în opinia autorului și pentru un alt „*dăunător*” descris în carte și anume cioara de semănătură. Pentru aceasta specie se adaugă și sfatul de a împușca puii și adulții la cuiburi. Domnul Dimitrie Radu aduce o dovadă a punerii în aplicare a acestei metode prin prezentarea în fotografia 237 a 22 de pui de cioară de semănătură împușcați în cuib.

Să uite autorul de *Strigiformele* și *Falconiformele* care cuibăresc în coloniile de ciori și care sunt specii a căror declin populațional este din păcate rapid? Nu cred ca autorul nu știe că unele din cauzele declinului cel puțin în România al vânturelului de seară este chiar aceasta metodă de combatere a ciorilor de semănătură.

În ultimul subcapitol, autorul amintește și de unele specii cum sunt cioara grivă, coțofana și gaița, pe care cu toate că le consideră parțial dăunătoare agriculturii, datorită daunelor pe care le fac sectorului cinegetic, consideră combaterea este necesar a se face fără opreliști, în tot timpul anului dar în special în timpul cuibării prin împușcarea la cuib.

Dacă Editura Academiei în anul 2001 permite apariția unor astfel de lucrări care instigă la încălcarea legilor de mediu, nu trebuie să ne mire că în ziare și la televiziuni apar știri laudative la adresa celor care aduc prejudicii păsărilor, cum sunt cele despre campaniile de stărpire a ciorilor sau cele despre ținerea în captivitate a păsărilor răpitoare.

Călin Hodor

Migrans

Publicația Asociației “Grupul Milvus”.
Apare la fiecare două luni.

Redactor
Szabó D. Zoltán

Adresa
Op. 3, Cp. 39
540620 Tg.-Mureș, România
Tel./fax: +40 265 264726
E-mail: milvus@fx.ro

Pagina web
www.milvus.ro

ISSN 1454-0290